

Η αξιολόγηση των παιδιών έγινε μέσω:

- ερωτηματολογίων, στα οποία οι απαντήσεις ήταν κατά κανόνα κλειστές, προκωδικοποιημένες και ελάχιστες ανοιχτές για σύντομη περιγραφή
- προσωπικής συνέντευξης γονέων, οι οποίοι ήταν παρόντες (ο ένας ή και οι δύο) κατά την αξιολόγηση του περιστατικού, και
- κλινικής συνεκτίμησης του παιδιού

Η ανάλυση διενεργήθηκε αρχικά με μονοπαραγοντική ανάλυση μέσω της δοκιμασίας χ^2 και στη συνέχεια, δημιουργήθηκε κατάλληλο πολυπαραγοντικό μοντέλο πολλαπλής λογαριθμιστικής παλινδρόμησης (multiple logistic regression) προκειμένου να αξιολογηθεί με το βέλτιστο τρόπο η σχέση που συνδέει τις μαθησιακές δυσκολίες με τα διερευνούμενα χαρακτηριστικά. Η ανάλυση πραγματοποιήθηκε με το στατιστικό πρόγραμμα SPSS 15.0 (Chicago, IL, USA) και ως επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας για όλες τις μεθόδους επεξεργασίας ορίστηκε το 5% ($p < 0,05$).

Αποτελέσματα

Η ανάλυση αφορά τελικά 1500 παιδιά με μέση ηλικία τα 8,5 έτη $\pm$ 2 έτη, από τα οποία 450 (29,7%) διαγνώστηκαν με μαθησιακά προβλήματα. Πρέπει να σημειωθεί ότι, επειδή τα παιδιά στο σύνολό τους προσήλθαν στο Ιατρείο για προβλήματα αναπτυξιακής παιδιατρικής, για τη διάγνωση των αμιγώς ΜΠ, δηλαδή γενικά μαθησιακά προβλήματα, εξαιρέθηκαν παιδιά με ΔΕΠ-Υ, αναπτυξιακή ανωριμότητα, καθυστέρηση στην ομιλία, αδεξιότητα (46%), καθώς και αυτά με ψυχοκινητική καθυστέρηση, διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές (φάσμα αυτισμού) και γενετικά σύνδρομα (24%), παρά το γεγονός ότι και σε αυτά τα παιδιά συνυπήρχαν μαθησιακά προβλήματα ($p < 0,05$).

Τα αγόρια υπερείχαν σε σχέση με τα κορίτσια (56% vs 44%), καθώς και τα παιδιά που ζουν σε αστικές περιοχές (95%) σε σχέση με αυτά που ζουν σε αγροτικές (5%). Όλα τα παιδιά στα οποία διαπιστώθηκαν ΜΠ, είχαν τουλάχιστον ένα συγγενή 1^{ου} βαθμού με μαθησιακά προβλήματα. Βρέθηκε ότι τα μαθησιακά προβλήματα συσχετίζονται με διαταραχές ύπνου (100%). Πιο συγκεκριμένα, οι μαθησιακές διαταραχές συσχετίστηκαν με μικρότερη συνολική διάρκεια ύπνου (κίνδυνος OR 3,7, 95% CI:2,09-6,54), νυχτερινή αφύπνιση και αναζήτηση προσοχής χωρίς κλάμα (κίνδυνος OR 13,19, 95%

CI:12,55-13,87), τριγμό δοντιών (κίνδυνος OR 4,2, 95% CI:3,57-4,96), διαταραχές έλευσης του ύπνου (κίνδυνος OR 1,42, 95% CI:1,14-1,77). Επιπρόσθετα, τα ΜΠ συνδέονται με ελλειμματική προσοχή και υπερκινητικότητα (κίνδυνος OR 2,28, 95% CI:1,8-4,08), καθώς και συναισθηματικά και κοινωνικά προβλήματα (άγχος, απομόνωση, κατάθλιψη [κίνδυνος OR 5,3, 95% CI:3,05-6,79], διαταραχές προσαρμογής [κίνδυνος OR 5,22, 95% CI:3,39-7,05], μειωμένη ικανότητα σύναψης σύνθετων κοινωνικών σχέσεων [κίνδυνος OR 6,54, 95% CI:4,68-8,48]).

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι ο βαθμός συμφωνίας γονέων-δασκάλων σε ό,τι αφορά την ανάγκη παραπομπής του παιδιού σε ειδικό κέντρο, ήταν πολύ μεγάλος ($p < 0,05$) και στο 93,5% των περιπτώσεων η τελική διάγνωση του παιδιού ήταν συναφής με την αιτία προσέλευσής του.

Συζήτηση

Τα μαθησιακά προβλήματα, τα οποία θεωρούνται από πολλούς επιστήμονες η πιο κοινή και συνήθης αναπτυξιακή διαταραχή της παιδικής ηλικίας, βρίσκονται τα τελευταία χρόνια στο επίκεντρο του ερευνητικού ενδιαφέροντος. Απόδειξη αυτού του γεγονότος αποτελεί το πλήθος των δημοσιεύσεων που έχουν λάβει χώρα - μόνο την τελευταία 5ετία περίπου 3.500²⁰. Το ενδιαφέρον παιδίατρων, εκπαιδευτικών και ερευνητών από πολλούς επιστημονικούς χώρους, αλλά και γονέων και μαθητών, προκύπτει εξαιτίας των μακροπρόθεσμων επιπτώσεων των ΜΠ στη λειτουργικότητα των ατόμων και του κινδύνου συνέχισης των προβλημάτων στην ενήλικη ζωή τόσο στο γνωστικό όσο και στο συναισθηματικο-κοινωνικό τομέα, αν δεν αντιμετωπιστούν εγκαίρως.

Με την παρούσα εργασία επιχειρείται όχι μόνο η κατανόηση των πολυδιάστατων και πολυπαραγοντικών εκφάνσεων αυτών των διαταραχών, αλλά, πρωτίστως, η αξιοποίηση των ευρημάτων της κλινικής εργασίας στην παρατήρηση και τον εντοπισμό των παιδιών που διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο για την ανάπτυξη ΜΠ. στόχος είναι η αξιοποίηση των ευρημάτων τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και στο επίπεδο της δημόσιας υγείας και δράσης.

Από την επεξεργασία των δεδομένων της παρούσας ερευνητικής προσπάθειας, προκύπτουν πολύ χρήσιμα